

HOLLANDA ÜLKE RAPORU
(Yaş Meyve Sebze Sektörü Açısından)

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ

NİSAN, 2018

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. HOLLANDA'NIN DIŞ TİCARETİ	6
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	16
4.HOLLANDA'NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	22
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	29
KAYNAKLAR	32

HOLLANDA

Büyüme Oranı: % 3,06 / **GSYİH:** 874.480 milyon \$ / **Nüfus:** 17.080.000/ **Başkent:** Amsterdam

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

Hollanda ekonomisi, özel sektör ve kamu sektörünün her ikisinin de önemli roller oynadığı karma bir pazar ekonomisi niteliği taşımaktadır. Ekonomi güçlü bir uluslararası yönelime sahiptir. Hollanda, ticaret ve yüksek düzeyli finansal ve mesleki hizmetleri ile ünlenmiş, dünyadaki en zengin ve refah seviyesi yüksek ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Hollanda, IMF'nin 2016 yılı için hazırlamış olduğu sıralamaya göre nominal olarak dünyanın en büyük 17. ekonomisidir. Kişi başına düşen gelirden ise 14. sırada yer almaktadır.

Ekonominin ana itici sektörleri nakliye/lojistik, kimya sanayi, ticaret ve hizmetlerden oluşmaktadır. İmalat sanayi Hollanda'da, Almanya, Fransa ve İtalya gibi diğer Avrupa ülkelerinde olduğundan daha az baskın durumdadır. Endüstriyel aktiviteler esas olarak gıda işleme, kimyasallar, petrol işleme ve elektrikli makineler üzerine yoğunlaşmıştır.

Son derece mekanize tarım sektörü işgücünün yalnızca % 2'sini istihdam etmekle birlikte gıda işleme sanayisi ve ihracat için önemli miktarda üretim gerçekleştirmektedir.

Bilgi iletişim teknolojileri sektörü halen GSMH artışına % 20 civarında katkıda bulunmaktadır. Tarım ve gıda ile kimyasallar gibi daha geleneksel sektörlerde biyoteknoloji giderek artan önemde bir rol oynamaktadır. Oldukça dışa açık olan ekonomi dış ticarete ve finansal hizmetlere bağımlıdır.

Ekonomi Politikaları

Hollanda ekonomisi çok gelişmiş bir serbest piyasa ekonomisidir. Dolayısıyla devletin ekonomideki ana etkisi, daha çok düzenlemeler ve vergilendirme kapsamında olmaktadır. Devlet kapsamlı, yapısal ve düzenleyici reformlar ile sıkı ve istikrarlı bir ekonomi politikasını birlikte uygulamaktadır.

Hollanda ekonomisinin rekabet gücü özellikle son 10 yılda önemli ölçüde gelişmiştir. Bunda hükümetin 1995 yılında Hollanda ekonomisinin teknolojik temelini geliştirecek şekilde büyük kuruluşlara vergi avantajları sağlayan dört yıllık bir planı uygulamaya koymasının özel bir etkisi olmuştur. Hükümet bu dönemde yüksek teknoloji araştırma enstitülerinin kuruluşuna 124 milyon dolar ayırmıştır. Bu planın uygulanması neticesinde, Hollanda özel sektörü yüksek teknoloji Ar-Ge yatırımlarına önem vermiş; üniversite, devlet ve sanayi işbirliği gelişmiştir.

Hollanda devleti ekonomideki rolünü 1980'lerden beri göreceli olarak azaltmaktadır. Özelleştirme çalışmaları halen devam etmekte, piyasaların işleyişi üzerindeki kontrolünü giderek daha da azaltmaktadır. Hollanda, ABD ile birlikte, uluslararası serbest ticareti ve vergi ve tarifelerin azaltılmasını en çok destekleyen iki ülkeden birisidir. Hollanda'nın 1990'larda başlayan ekonomik başarısı, uyguladığı ekonomi politikaları kapsamında 1970'lerin sonu ve 1980'lerde işyerlerinin geçirdiği değişimin sonucudur.

Avrupa'daki diğer ekonomiler 1990'larda ortalama olarak % 1.6 oranında büyürken, Hollanda ekonomisi ortalama % 2.8 oranında büyümüştür. Devlet pek çok kamu kuruluşunu özelleştirerek ekonomideki rolünü azaltmış, firmaların önemli bir kısmı ileri teknolojileri kullanmaya başlamışlardır. Bu yolla, Hollanda Avrupalı komşularının pek çoğundan daha önce ekonomik reformları gerçekleştirerek, bu ülkelerden çok daha fazla rekabetçi hale gelmiştir. Ekonomi politikalarının sonucu olarak, diğer pek çok gelişmiş ülkede olduğu gibi Hollanda ekonomisinde de hizmetler sektörü büyümüş, tarımsal üretim ve sanayi sektörünün GSMH içerisindeki payı göreceli olarak azalmıştır.

Devlet kurumları, ekonomik ve sosyal politikaları belirlerken, işveren dernekleri ve ticaret birlikleri ile yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır. Bu mekanizmaya 'Polder Model' adı verilmektedir. Polder, Hollandacada, denizden kazanılmış arazi anlamına gelmektedir. Politikalar belirlenirken, bağımsız bir kuruluş olan 'Hollanda Merkezi Planlama Bürosu' nun bilimsel görüş ve verileri de göz önüne alınmaktadır.

Polder modeli, 1982 yılında işveren dernekleri, sendikalar ve devletin birlikte, ekonominin yeniden canlandırılması için, daha kısa çalışma saatleri ve daha düşük ücretler uygulanması yoluyla daha fazla kişi istihdam etmek yönünde ortak karar aldığı başlanmıştır. Kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi ve bütçe kesintileri yönündeki ekonomi politikaları ile birleştirilen bu model, 1990'ların sonunda gerçekleşen Hollanda mucizesinin nedenidir.

Bu süreçte önemli rolü olan kuruluşlardan biri, Jan Tinbergen tarafından 1945 yılında kurulmuş olan 'Hollanda Merkezi Planlama Bürosu'dur. Jan Tinbergen, geliştirdiği makroekonomik model nedeniyle, 1959 yılında Nobel ödülünü kazanmış, bir ekonomisttir. Modeli önce Hollanda'da, II. Dünya Savaşı sonrasında da ABD ve İngiltere'de uygulanmıştır.

Son yirmi yıldır, ekonomik politikalar kısa ve orta vadeli makroekonomik modellere odaklanmak yerine, ekonomik sistemin hem kurumsal yapısının hem de fiziksel ve sosyal altyapısının iyileştirilmesine odaklanmaktadır. İstikrarlı bir ekonomik ortam yaratmak açısından makroekonomik politikalar hala önemini korumakla beraber, ekonominin büyüme potansiyeli ve performansını güçlendirmek açısından yapısal hususların daha önemli olduğu düşünülmektedir.

Belli Başlı Ekonomik Bölgeler

Ekonomik faaliyetler Ranstad olarak bilinen, en büyük dört şehir olan Amsterdam, Rotterdam, Lahey ve Utrecht'ten oluşan alanda yoğunlaşmıştır. Ücretli çalışanların % 50'si Ranstad Bölgesinde bulunan üç batı eyaleti olan Kuzey Hollanda (Noord-Holland), Güney Hollanda (Zuid—Holland) ve ülkenin en zengin bölgesi olan Utrecht'te istihdam edilmektedir.

Hollanda yüzölçümü itibarıyla küçük bir ülke olmasına rağmen ülkenin ekonomik bölgelerinde üretim sektörlerine göre, bölgelerin tarihsel ve coğrafi özelliklerine dayalı bir çeşitlilik vardır. Dağıtım ve depolamaya bağlı birçok aktivite, Rotterdam Rijnmond bölgesi, Zeeland, ya da Amsterdam yakınındaki Kuzey Denizi kanalı gibi belli başlı suyolları ve deniz-nehir bağlantı noktalarının bulunduğu yerlere yakın yoğunlaşmıştır. Amsterdam Schiphol Havaalanı sağladığı dinamik altyapı ile birçok firmaya cazip gelmektedir.

Geleneksel olarak tarımsal bir yapı gösteren ülkenin kuzeyi, aynı zamanda büyük ya da çok sayıda küçük işyerinin toplandığı bir bölgedir. Utrecht ülkenin merkezinde bulunmaktadır ve iş hizmetleri sektöründe önemli bir yere sahiptir. Birçok Hollandalı ve yabancı IT firmasının merkezi bu bölgede yoğunlaşmıştır.

Ülkenin doğusunda ekin ve canlı hayvan yetiştiriciliği başta olmak üzere, çiftçilik sektörü ve et işleme sanayi faaliyet göstermektedir. Kimya sanayindeki Akzo Nobel gibi diğer sanayi kolları da bu bölgededir. Elektronik sektöründe lider isim Philips'in de bulunduğu Noord Brabant bölgesi de önemli bir sanayi merkezidir. DAF traktörlerinin de üretildiği bu bölge, aynı zamanda nakil araçlarının üretim yeridir.

Güneyde Limburg bölgesi, Avrupa nakliye yollarının kesişim yeridir. Almanya'nın Rhine/Ruhr bölgesi ve Merkezi Avrupa'ya geçecek bütün kara ve demiryolları Limburg'dan geçmektedir. Nehirler üzerindeki taşımacılık, Meuse nehri ve Juliana kanalı üzerinden belli başlı Avrupa su yollarına geçişi sağlamaktadır. Limburg bölgesinin ekonomik altyapısının temel dayanaklarından biri de Maastricht-Aachen Havaalanı olup, buradan sağlanan yolcu ve mal taşıma ve charter uçuşları, Avrupa'ya yapılan dağıtımın büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Kimyasallar üretimi konusunda bir joint venture olan DSM-Mitsubishi ve Volvo otomobilleri üreten Nedcar şirketi bu bölgede faaliyet göstermektedir.

Doğuda yer alan Overijssel bölgesi, özellikle tekstil endüstrisi nedeniyle Hollanda'nın en gelişmiş sanayi bölgesidir. Ayrıca metal, kimya, kauçuk ve et işleme sanayileri ile tarım sektörü de bu bölgede bulunan önemli sektörlerdendir. Twente Teknik Üniversitesinin burada kurulmuş olması da bölgenin araştırma ve teknik altyapı bakımından oynadığı önemli rolün bir göstergesidir.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Yüzyıllardır bir ticaret ülkesi olma geleneği, denizdeki stratejik konumu ve küçüklüğü, doğal gaz ve petrol dışında doğal kaynakların olmaması, tarım alanlarının az olması ve tarım ürünleri çeşitliliğinin çok fazla olmaması nedeniyle hammadde ve yarı işlenmiş ürünlerin ithalatına bağımlı olması, Hollanda'nın uluslararası yönelimli çok açık bir ekonomiye sahip olmasında önemli bir rol oynamıştır.

Bu açık ekonomi için diğer ülkelerle ticaretin düzeyi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle dış ticaret politikası dünya pazarlarında proaktif davranmak ve dış ticaretin mümkün olduğu ölçüde liberal olması yönündedir. Dış ticaret ekonomide büyük bir öneme sahip olup ekonomi dış ticarete önemli derecede bağımlıdır. Dış ticaret, ekonomik büyümenin lokomotifi durumundadır. Dış ticaret hacmi 2005 yılından itibaren GSMH'nin üzerinde gerçekleşmektedir.

Hollanda'nın ticaret yapısı, yakın komşularıyla yoğun ilişki yanında, dünyanın en uygun fiyat ve kalitedeki üreticilerinden tedarik edip, üretimin düşük talebin yüksek olduğu Avrupa'ya pazarlamak şeklindedir. İhracatın önemli bir kısmı re-eksporttan oluşmakta ve devamlı dış ticaret fazlası verilmektedir.

Hollanda'ya ithal edilen ürünlerin büyük bir bölümü, hiçbir işlemten geçirilmeden veya basit bir işlemten geçirildikten sonra ihraç edilmektedir. Bu nedenle, Hollanda'nın başlıca ithal ve ihraç ürünleri incelendiğinde, aynı ürünlerin hem ithalat hem de ihracatta başlıca ürünler arasında yer aldıkları ve değerlerinin ihracat lehine küçük farklarla birbirine yakın olduğu görülmektedir. Genellikle re-eksporta konu olan mallar, ABD ve Asya'dan ithal edilmekte ve Avrupa ülkelerine gönderilmektedir. Hollanda'nın AB üyesi olmayan ülkelerle ticarete açık verirken, AB içi ticarete fazla vermesinin başlıca nedeni re-eksport ticaretidir.

Hollanda'nın ihracatında olduğu gibi, ithalatında da AB ülkeleri önde gelmektedir. Hollanda'nın en fazla ihracat yaptığı pazarlar arasında AB üyesi ülkeler başta gelmektedir. Ancak, Hollandalı ihracatçılar son zamanlarda etkinliklerini daha uzak pazarlara kaydırmışlar ve AB dışındaki ülkelere satışlarda kayda değer artışlar olmuştur. Bununla birlikte, özellikle Çin'in ve Rusya ile Suudi Arabistan gibi petrol ve gaz ihraç eden ülkelerin ithalattaki payı artmaktadır.

Diğer taraftan, KOBİ'lerin ekonomide ve dış ticarete rolü zayıflamaktadır. Hollanda KOBİ Birliği (MKB) ile ABN Amro Bank tarafından yapılan bir araştırma sonucuna göre; orta ölçekli firmaların sayıları azalmakta, ortalama istihdam düşmekte ve büyüme çabalarında çok büyük güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre ayrıca, tarım sektörü hariç firmalar kapasitelerini küçültmektedirler. Bunların sonucunda, Hollanda ihracatının azalan sayıdaki büyük ölçekli şirketlere bağımlılığı artmaktadır.

Hollanda'nın ticaret yapısı, yakın komşularıyla yoğun ilişki yanında, dünyanın en uygun fiyat ve kalitedeki üreticilerinden tedarik edip, üretimin düşük talebin yüksek olduğu Avrupa'ya pazarlamak şeklindedir. Bunun yanında Hollanda'nın dış ticaret fazlası istisnai yıllar dışında sürekli bir biçimde artış göstermektedir.

Tablo 1: Yıllara Göre Hollanda'nın Dış Ticareti (Milyar Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2013	571,3	506,2	1.077,50	65,1
2014	571,4	508	1.079,40	63,4
2015	473,8	424,9	898,7	48,9
2016	444,9	398,3	843,2	46,6
2017	652,2	574,5	1.226,70	77,7

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Hollanda'ya ithal edilen ürünlerin büyük bir bölümü, hiçbir işlemten geçirilmeden veya basit bir işlemten geçirildikten sonra ihraç edilmektedir. Bu nedenle, Hollanda'nın başlıca ithal ve ihraç ürünleri incelendiğinde, aynı ürünlerin hem ithalat hem de ihracatta başlıca ürünler arasında yer aldıkları ve değerlerinin ihracat lehine küçük farklarla birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Genellikle re-eksporta konu olan mallar, ABD ve Asya'dan ithal edilmekte ve Avrupa ülkelerine gönderilmektedir. Hollanda'nın AB üyesi olmayan ülkelerle ticarete açık verirken, AB içi ticarete fazla vermesinin başlıca nedeni re-eksport ticaretidir.

Tablo 2: Hollanda'nın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP NO	GTİP TANIMI	2015	2016	2017	2016-2017	
					Değişim %	Pay %
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	41.959.007	37.724.267	44.046.439	16,8	6,8
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	15.729.249	15.163.159	42.523.807	180,4	6,5
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	10.275.489	9.502.615	25.890.873	172,5	4
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	16.629.826	13.581.949	17.630.761	29,8	2,7
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	8.679.561	8.595.166	11.048.282	28,5	1,7

9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	7.859.637	8.677.603	10.577.769	21,9	1,6
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	6.998.643	1.864.402	9.878.432	429,8	1,5
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	3.681.818	78.891	9.275.268	11,657,1	1,4
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	3.062.547	3.942.129	9.273.031	135,2	1,4
8486	Yarı iletken disk, elektronik entegre devresi, düz panel göstergesinin imalatı iç	6.591.174	6.237.765	9.236.638	48,1	1,4
8542	Elektronik entegre devreler	3.931.871	4.243.123	8.479.857	99,8	1,3
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	7.567.197	7.007.813	8.155.768	16,4	1,3
9021	Ortopedik cihazlar, kırıklara mahsus cihazlar, işitme cihazı vb.	5.739.750	6.476.422	7.818.711	20,7	1,2
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	1.843.066	3.059.072	6.941.872	126,9	1,1
7601	İşlenmemiş alüminyum	1.551.407	1.710.103	5.627.398	229,1	0,9
8701	Traktörler	4.969.669	5.260.837	5.627.308	7	0,9
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	2.735.445	3.118.490	5.557.429	78,2	0,9
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1.977.125	2.557.152	4.746.689	85,6	0,7
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb. (ilk şekilde)	4.247.614	3.698.934	4.455.026	20,4	0,7
603	Buket yapmaya elverişli/kesme çiçek ve tomurcuklar	3.856.457	4.169.944	4.362.184	4,6	0,7

602	Diğer canlı bitkiler (kökleri dahil) çelikler, ası kalem ve gözleri; mantar misel	3.731.234	3.942.771	4.232.114	7,3	0,6
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	685.988	650.807	4.083.341	527,4	0,6
406	Peynir ve lor	3.447.256	3.507.829	4.077.589	16,2	0,6
3003	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (dozsuz)	368.886	164.716	3.961.815	2,305,2	0,6
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.405.671	3.106.437	3.804.646	22,5	0,6
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	3.253.494	3.256.932	3.778.889	16	0,6
2902	Siklik hidrokarbonlar	3.360.155	3.213.064	3.743.413	16,5	0,6
8523	Ses ve diğer fenomenleri kaydetmek için disk, bant, katı hal kalıcı depolama aygıtları	2.412.762	2.291.605	3.385.993	47,8	0,5
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	3.166.565	3.110.674	3.184.084	2,4	0,5
2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	2.788.527	2.657.319	3.126.581	17,7	0,5
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	2.958.050	3.116.909	3.088.305	-0,9	0,5
9504	Topluca oynanan oyunlar için eşya; bilardo, bowling tertibatı	417.536	543.197	3.053.827	462,2	0,5
8525	Radio/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kaydediciler	2.446.158	2.535.512	2.993.870	18,1	0,5
8541	Diotlar, transistörler vb. yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	1.358.534	1.441.909	2.950.360	104,6	0,5
201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	2.295.799	2.371.958	2.799.826	18	0,4
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	2.208.513	2.126.635	2.790.535	31,2	0,4

8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	2.066.210	1.927.806	2.727.970	41,5	0,4
1901	Malt hülasesi; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	2.574.101	2.694.167	2.680.305	-0,5	0,4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2.175.041	2.319.594	2.586.887	11,5	0,4
207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları	2.509.929	2.485.620	2.582.372	3,9	0,4
	Genel Toplam	473.834.284	444.867.363	652.206.444	46,6	100

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Tablo 3: Hollanda'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP NO	GTİP TANIMI	2015	2016	2017	2016-2017	
					Değişim %	Pay %
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	25.211.036	21.579.269	37.335.329	73	6,5
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	26.600.955	24.495.441	28.877.760	17,9	5
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	12.521.414	11.268.296	26.861.308	138,4	4,7
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	9.509.023	9.256.277	12.865.937	39	2,2
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	11.550.636	8.660.802	11.675.743	34,8	2
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	8.377.043	7.250.769	9.227.573	27,3	1,6
8542	Elektronik entegre devreler	2.986.127	3.899.625	8.821.909	126,2	1,5
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	6.471.984	7.731.074	8.625.041	11,6	1,5
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	4.498.679	4.832.484	6.373.060	31,9	1,1

3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	4.838.923	3.599.803	5.917.675	64,4	1
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	2.316.038	2.032.837	5.617.313	176,3	1
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	3.435.461	3.615.273	5.613.108	55,3	1
7601	İşlenmemiş alüminyum	1.563.011	2.032.719	5.444.614	167,8	0,9
9021	Ortopedik cihazlar, kırıklara mahsus cihazlar, işitme cihazı vb.	5.092.944	5.009.236	5.426.610	8,3	0,9
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	7.485.717	6.776.672	4.409.892	-34,9	0,8
3003	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (dozsuz)	214.051	141.366	3.882.340	2,646,3	0,7
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1.744.283	2.244.025	3.495.679	55,8	0,6
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	1.878.586	1.933.267	3.463.581	79,2	0,6
8541	Diyotlar, transistörler vb. Yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	1.392.352	1.562.736	3.300.795	111,2	0,6
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.026.755	2.468.643	3.233.325	31	0,6
9504	Topluca oynanan oyunlar için eşya; bilardo, bowling tertibatı	549.272	556.382	3.002.619	439,7	0,5
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	2.287.674	2.354.640	2.967.855	26	0,5
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2.401.135	2.428.257	2.796.783	15,2	0,5
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	1.908.354	2.033.623	2.508.435	23,3	0,4
8525	Radyo/televizyon yayını için verici	2.167.467	1.963.238	2.472.105	25,9	0,4

	cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kaydediciler					
1801	Kakao dane ve kırıkları (ham/kavrulmuş, bütün/kırık)	2.099.848	2.554.354	2.453.863	-3,9	0,4
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	550.583	481.127	2.424.160	403,9	0,4
7202	Ferro alyajlar	632.055	450.609	2.391.449	430,7	0,4
8486	Yarı iletken disk, elektronik entegre devresi, düz panel göstergesinin imalatı vb.	1.944.267	1.973.099	2.304.137	16,8	0,4
8523	Ses ve diğer fenomenleri kaydetmek için disk, bant, katı hal kalıcı depolama aygıtları	2.068.071	1.964.819	2.290.987	16,6	0,4
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb. kösele	2.088.864	2.119.013	2.264.636	6,9	0,4
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	1.590.996	1.455.397	2.233.331	53,5	0,4
3926	Plastikten diğer eşya	1.634.442	1.790.302	2.215.817	23,8	0,4
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	1.815.445	1.940.940	2.183.549	12,5	0,4
8707	Kara taşıtları için karoserileri	1.556.193	1.737.701	2.079.400	19,7	0,4
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	1.207.477	1.253.483	2.065.138	64,8	0,4
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	1.440.026	1.593.278	2.056.428	29,1	0,4
3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tpa, kapak, kapsül	1.815.721	1.846.570	2.011.457	8,9	0,4
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	1.715.324	1.593.298	1.999.689	25,5	0,3
	Genel Toplam	424.851.378	398.336.339	574.506.586	44,2	100

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Aslında Hollanda'nın ihracatta sağlamış olduğu başarı komşularıyla yaptığı ticaret sayesinde. Örneğin Hollanda'nın Almanya ile yaptığı ticarete verdiği fazla GSYİH'sinin

%6'sına ulaşmaktadır. Hollanda'nın AB dışındaki ülkelerle gerçekleştirmiş olduğu ticarete verdiği cari açık GSYİH'sinin yaklaşık %10'u kadardır. Avrupa dışında Hollanda'nın en önemli ihraç pazarı ABD'dir. Asya, Avrupa ve Latin Amerika'da hızlı bir biçimde büyüyen ülkeler ile Hollanda firmaları açısından halen ufak pazarlardır.

Hollanda'nın dış ticaret verilerine bakıldığında önde gelen ülkelerin ithalatta ve ihracatta çoğunlukla aynı ülkeler olduğu görülmektedir. Hollanda'nın en önemli dış ticaret ortağı Almanya'dır. Almanya, 2017 yılında Hollanda'nın ihracatında % 22,5; ithalatında ise % 16,3 pay sahibidir. Belçika, Hollanda'nın ihracatında ikinci, ithalatında üçüncü sırada yer almaktadır. İngiltere, Fransa, ABD, İtalya, İspanya ve Rusya hem ihracat hem ithalatta önde gelen diğer ülkelerdir.

Hollanda'nın ihracatına bakıldığında AB üyesi ülkelerin toplam ihracatın %70'ini oluşturduğu görülmektedir. Avrupa ülkeleri dışarıda bırakılacak olursa Hollanda'nın en büyük dış ticaret ortağı ise ABD ve Çin'dir.

Tablo 4: Hollanda'nın İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

ÜLKELER	2015	2016	2017	2016-2017	2017
				Değişim	Pay
				%	%
Almanya	110.034.303	99.296.677	146.790.172	47,8	22,5
Belçika	49.440.147	45.886.480	68.315.115	48,9	10,5
Birleşik Krallık	42.261.645	40.015.248	56.561.559	41,4	8,7
Fransa	38.172.483	36.084.271	55.317.457	53,3	8,5
İtalya	19.654.350	17.477.126	25.708.379	47,1	3,9
ABD	20.015.075	19.239.944	22.702.313	18	3,5
İspanya	13.738.115	13.406.262	19.911.703	48,5	3,1
Polonya	11.347.310	11.226.888	15.613.573	39,1	2,4
İsveç	8.675.914	9.381.675	14.670.148	56,4	2,2
Çin	9.477.309	10.520.047	13.535.260	28,7	2,1
Çek Cum.	7.500.168	7.316.336	11.163.257	52,6	1,7
Avusturya	5.536.463	5.508.375	8.553.430	55,3	1,3
İsviçre	6.363.658	6.092.492	7.935.704	30,3	1,2
Danimarka	6.421.451	6.303.011	7.801.976	23,8	1,2
Türkiye	6.037.713	5.459.630	7.173.224	31,4	1,1
Rusya Federasyonu	4.757.930	4.639.851	6.727.154	45	1
G. Kore	4.668.438	3.882.623	6.351.939	63,6	1
Finlandiya	4.843.649	4.538.041	6.351.745	40	1
Singapur	4.434.035	5.276.596	6.298.661	19,4	1
Macaristan	3.522.973	3.371.185	5.521.966	63,8	0,8
Norveç	4.233.736	4.211.451	5.298.445	25,8	0,8
İrlanda	3.844.505	3.696.554	4.843.164	31	0,7
Portekiz	2.864.520	2.610.381	4.683.077	79,4	0,7

Tayvan	3.086.512	3.409.763	3.901.150	14,4	0,6
Japonya	3.868.171	3.214.287	3.894.547	21,2	0,6
Kanada	3.333.405	2.971.887	3.794.196	27,7	0,6
Romanya	2.298.984	2.528.763	3.559.675	40,8	0,5
B.A.E.	3.274.658	3.054.314	3.548.845	16,2	0,5
Suudi Arabistan	3.022.474	2.241.474	3.157.199	40,9	0,5
İsrail	1.778.443	2.092.591	3.114.447	48,8	0,5
Yunanistan	2.356.193	2.229.102	3.040.472	36,4	0,5
Avustralya	2.507.426	2.367.913	2.964.510	25,2	0,5
Brezilya	3.238.555	3.424.175	2.858.166	-16,5	0,4
Nijerya	3.265.042	2.476.928	2.816.814	13,7	0,4
Meksika	2.665.299	2.031.495	2.652.649	30,6	0,4
Hong Kong	2.497.353	2.327.147	2.539.616	9,1	0,4
G. Afrika	2.342.393	1.932.042	2.449.820	26,8	0,4
Hindistan	2.137.045	1.887.730	2.349.827	24,5	0,4
Slovakya	1.557.297	1.521.156	2.155.507	41,7	0,3
Lüksemburg	1.164.562	1.092.110	1.665.088	52,5	0,3
Genel Toplam	473.834.284	444.867.363	652.206.444	46,6	100

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Tablo 5: Hollanda'nın İthalatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

ÜLKELER	2015	2016	2017	2016-2017	2017
				Değişim	Pay
				%	%
Çin	38.433.062	35.846.316	93.825.210	161,7	16,3
Almanya	73.077.608	72.628.734	86.596.435	19,2	15,1
Belçika	42.271.650	41.716.681	48.550.204	16,4	8,5
ABD	36.110.604	32.858.394	38.955.402	18,6	6,8
Birleşik Krallık	23.570.908	21.328.569	26.998.406	26,6	4,7
Rusya Federasyonu	15.503.809	13.204.783	22.332.264	69,1	3,9
Fransa	18.280.957	16.673.156	19.203.382	15,2	3,3
İtalya	9.972.218	9.916.548	11.776.095	18,8	2
Japonya	9.224.345	7.742.427	10.938.846	41,3	1,9
Polonya	8.323.595	8.377.598	9.982.460	19,2	1,7
İspanya	7.884.084	7.715.346	9.737.780	26,2	1,7
Norveç	13.149.510	6.277.939	9.661.799	53,9	1,7
İsveç	7.027.316	7.050.063	8.203.826	16,4	1,4
İrlanda	6.093.600	6.032.641	6.975.269	15,6	1,2
Brezilya	4.825.734	4.416.668	6.960.637	57,6	1,2
Malezya	7.436.985	7.039.872	6.629.749	-5,8	1,2
Çek Cum.	5.727.078	5.613.037	6.487.281	15,6	1,1
Tayvan	2.893.529	2.990.178	6.090.695	103,7	1,1
İsrail	2.000.714	1.977.479	6.060.219	206,5	1,1

Vietnam	4.711.381	5.614.274	5.392.495	-4	0,9
G. Kore	2.970.181	3.441.577	5.269.652	53,1	0,9
Tayland	2.562.935	2.738.632	5.050.846	84,4	0,9
Singapur	4.156.083	2.715.307	4.957.370	82,6	0,9
Finlandiya	4.068.341	4.049.161	4.615.661	14	0,8
Hindistan	3.328.396	3.207.005	4.584.379	42,9	0,8
Endonezya	2.774.986	2.622.228	4.327.049	65	0,8
Türkiye	2.804.501	2.960.885	4.191.911	41,6	0,7
Danimarka	4.166.337	3.581.273	4.191.376	17	0,7
İsviçre	2.563.330	2.769.095	3.621.854	30,8	0,6
Irak	1.686.910	1.798.416	3.263.960	81,5	0,6
Meksika	1.587.206	1.586.190	3.153.419	98,8	0,5
Nijerya	3.725.019	1.370.953	3.133.260	128,5	0,5
Macaristan	2.283.914	2.318.619	3.054.977	31,8	0,5
Avusturya	2.421.820	2.396.596	2.993.112	24,9	0,5
G. Afrika	1.343.515	1.209.696	2.579.879	113,3	0,4
Suudi Arabistan	1.504.229	1.898.835	2.459.731	29,5	0,4
Kanada	1.768.935	1.440.436	2.450.737	70,1	0,4
Bangladeş	965.194	1.096.517	2.413.912	120,1	0,4
İzlanda	1.243.475	722.243	2.367.709	227,8	0,4
Portekiz	2.086.229	1.983.686	2.315.463	16,7	0,4
Dünya	424.851.378	398.336.339	574.506.586	44,2	100

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

Türklerle Hollandalılar arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geçmişi 400 yıl öncesine dayanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun daveti üzerine ilk Hollanda elçisi 1612 yılında İstanbul'a gelmiştir. 1855 yılında Lahey'de açılan büyükelçiliğimize 1859 yılında Yahya Karaca Paşa atanmıştır. O dönemde Osmanlı-Hollanda ilişkilerinde başlıca konu ticarettir. Hollandalı tüccarlar tarafından satın alınan başlıca ürünler, Suriye ve İran'dan ipek, Asya'dan da baharat olmuştur. 17'nci yüzyılda Türkiye, Hollanda'ya yün ve pamuk ihraç etmeye başlamış, Hollanda da buna karşılık İstanbul ve İzmir'e pamuklu ve yünlü kumaş satmıştır. 19'uncu yüzyılda ise Hollanda'ya ihraç ettiğimiz en önemli ürün tütün olmuştur.

Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye ile Hollanda arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesi için 1934'te Türk-Hollanda Derneği kurulmuştur. Derneğin kuruluş anlaşması her iki ülkenin devlet başkanları olan Atatürk ve Kraliçe Wilhelmina tarafından imzalanmıştır. Bu olaydan önce 1930'da ise Hollanda'nın çok uluslu şirketi olan Philips, Türk Philips Ltd. olarak Türkiye'de faaliyete başlamıştır.

Türkiye ile Hollanda arasındaki ticari ilişkiler, Türkiye ekonomisinin 1980'li yılların başında dışa açılmasından sonra gelişme göstermiştir. 10-12 Şubat 1993 tarihleri arasında Rotterdam, Utrecht, Amsterdam, Den Haag ve Amersfort Ticaret Odaları temsilcilerinin katılımıyla oluşan Hollanda özel sektör heyetinin ülkemizi ziyareti sırasında ikili ticari ilişkileri geliştirmek amacıyla Türkiye-Hollanda İş Konseyi'nin kuruluşu tamamlanmıştır. İş Konseyinin Hollanda tarafı NETUBA (Netherlands-Turkey Business Association) olup üyeleri daha çok Türkiye ile iş yapan veya yapmak isteyen küçük ve orta ölçekli Hollandalı firmalardır. İş Konseyi en son toplantısını 2001 yılında Türkiye'de yapmıştır.

Öte yandan, 1996 yılında AB ile Türkiye arasında imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması ile birlikte diğer Avrupa ülkeleriyle olduğu gibi, Türkiye ile Hollanda arasındaki sanayi ürünleri ticaretinde uygulanan gümrük vergileri kaldırılmış ve bu durum iki ülke arasındaki ticaretin artmasını sağlamıştır.

Türkiye ile Hollanda arasındaki ticaret hacmi, hem ihracat hem de ithalattaki artışlarla devamlı bir artış trendi içerisinde. 2015 yılından bu yana iki ülke arasındaki dış ticarete ülkemiz lehine dış ticaret fazlası gerçekleşmektedir.

Tablo 6. Türkiye-Hollanda Dış Ticaretinin Yıllara Göre Seyri (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2013	3.538	3.364	6.902	175
2014	3.459	3.564	7.023	-106
2015	3.155	2.914	6.069	241
2016	3.589	3.015	6.604	575
2017	3.863	3.748	7.610	115

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 7: Türkiye'nin Hollanda'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP NO	GTİP TANIMI	2016	2017	2016-2017	2017
				Değişim	Pay %
				%	
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	211.911	287.497	35,7	7,4
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	346.584	268.439	-22,5	6,9
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	142.374	160.839	13,0	4,2
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	119.006	136.590	14,8	3,5
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	94.133	109.798	16,6	2,8
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	69.102	96.454	39,6	2,5
304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze/soğutulmuş/dondurulmuş)	96.575	83.238	-13,8	2,2
5402	Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	78.661	81.959	4,2	2,1
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	49.688	75.078	51,1	1,9
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri	88.135	73.116	-17	1,9
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	133.124	70.047	-47,4	1,8

6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	60.744	60.422	-0,5	1,6
302	Balık (taze/soğutulmuş)	57.213	60.383	5,5	1,6
6115	Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	46.982	58.994	25,6	1,5
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	30.219	57.912	91,6	1,5
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	55.938	53.969	-3,5	1,4
7213	Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	19.263	53.471	177,6	1,4
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	42.328	49.895	17,9	1,3
806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	44.942	45.629	1,5	1,2
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	50.088	44.378	-11,4	1,1
2008	Başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçaları konserveleri	41.716	40.536	-2,8	1,0
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	-	38.352	100	1,0
2001	Sebze, meyve, sert kabuklu meyve ve yenilen diğer bitki parçaları	38.491	38.225	-0,7	1,0
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	33.091	35.136	6,2	0,9
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	35.300	34.884	-1,2	0,9
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	25.708	31.957	24,3	0,8
7202	Ferro alyajlar	21.570	30.205	40,0	0,8
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	28.363	29.774	5,0	0,8
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	26.071	28.280	8,5	0,7
7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	18.080	28.058	55,2	0,7
6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	25.671	26.964	5,0	0,7
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	25.072	26.913	7,3	0,7
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	32.236	26.838	-16,7	0,7
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	19.430	24.994	28,6	0,6

3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	21.919	24.915	13,7	0,6
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	16.009	22.870	42,9	0,6
7607	Alüminyumdan yaprak ve şeritler-kalınlık<0, 2mm	19.106	21.513	12,6	0,6
2508	Diğer killer	16.535	20.688	25,1	0,5
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	30.595	19.996	-34,6	0,5
8904	Römorkörler ve itici gemiler	-	19.982	100	0,5
	Genel Toplam	3.589.432	3.862.848	7,6	100

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Tablo 8: Türkiye'nin Hollanda'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP TANIMI	2016	2017	2016-2017 Değişim %	2017 Pay %
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	544.459	811.498	49	21,7
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	2.835	202.886	7,056	5,4
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb. (ilk şekilde)	168.240	191.082	13,6	5,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	152.414	167.272	9,7	4,5
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	93.685	108.363	15,7	2,9
2902	Siklik hidrokarbonlar	74.648	103.565	38,7	2,8
8701	Traktörler	134.912	79.926	-40,8	2,1
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	58.631	63.217	7,8	1,7
2403	Homonize edilmiş tütün ve tütün yerine geçen madde hülusalari	65.854	56.654	-14	1,5
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	49.541	55.136	11,3	1,5
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	17	53.189	312,776	1,4
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. den geniş)	41.141	52.830	28,4	1,4

4002	Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb.	43.443	52.781	21,5	1,4
1804	Kakao yağı	14.961	49.756	232,6	1,3
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk Şekillerde)	32.722	41.977	28,3	1,1
2909	Eterler, eter-alkoller, eter fenoller, fenoller, peroksitler vb. turevleri	62.696	41.697	-33,5	1,1
8428	Kaldırma, istifleme, yuikleme, boşaltma makine ve cihazları	24.942	37.878	51,9	1
3909	Amino reçineler, fenolik reçineler, poliuretanlar (ilk Şekilde)	25.385	36.125	42,3	1
3302	Sanayide hammadde olarak kullanılan koku veren maddelerin karışımları	33.272	31.738	-4,6	0,8
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. uerunler	23.225	30.809	32,7	0,8
602	Diğer canlı bitkiler (koku kleri dahil) ęelikler, ası kalem ve goku zleri; mantar misel	26.699	28.564	7	0,8
7219	Paslanmaz ęelikten yassı hadde mamulu (600mm. den geniş)	17.251	24.802	43,8	0,7
3402	Yıkama, temizleme muştahzarları-sabunlar hariç	17.396	24.696	42	0,7
3903	Stiren polimerleri (ilk Şekillerde)	19.274	24.421	26,7	0,7
3904	Vinil kloru r/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk Şekilde)	26.594	23.561	-11,4	0,6
4707	Kağıt ve karton doku kuntu ve kırpıntıları	2.838	23.046	712,1	0,6
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	12.064	22.463	86,2	0,6
3505	Dekstrinler, kimyasal değişime uğramış nişastalar, tutkalları	19.363	21.772	12,4	0,6
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	19.289	21.618	12,1	0,6
1805	Kakao tozu (ilave Őeker/diğer tatlandırıcı maddeler iğermeyen)	17.005	21.438	26,1	0,6
3908	Poliamidler (ilk Şekilde)	16.554	20.126	21,6	0,5
2905	Asiklik alkoller vb. halojenlenmiş, sulu folanmiş, nitrolanmiş/nitrozalanmiş turevler	13.219	18.685	41,3	0,5
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikulu ve lamlar	16.510	17.905	8,4	0,5
3206	Diğer boyayıcı maddeler	15.866	17.522	10,4	0,5

7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	11.165	17.187	53,9	0,5
8903	Yatlar, diğer eğlence ve spor teknesi; kürekli kayık, kano	31	16.654	53,622	0,4
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	7.063	16.570	134,6	0,4
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	2.224	15.773	609,2	0,4
8438	Yiyecek/içecek sanayinde kullanılan makine ve cihazlar	25.435	15.713	-38,2	0,4
3824	Kimya ve bağlı sanayide kullanılan kimyasal ürünler	16.795	15.442	-8,1	0,4
	Genel Toplam	3.000.336	3.747.588	24,9	100

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

İki Ülke Arasında Ticaretin Altyapısını Oluşturan Anlaşma ve Protokoller

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Ticaret ve Ödeme Anlaşması	6.09.1949
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Ortak Komisyonu (KEK) Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi	24.01.1985
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	27.03.1986
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	27.03.1986
Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Yapılmasına İlişkin Veterinerlik Anlaşması	24.05.1995
Tarım ve Kırsal Politikalar Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	21.09.2000
Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	3.10.2000
Uluslararası Karayolu Taşıma Anlaşması	17.04.2003
Gümrükler Alanında İdari Yardım Anlaşması	18.08.2005

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Türkiye-Hollanda Yatırım İlişkileri

Hollanda, Türkiye’de yapılan toplam doğrudan yabancı yatırım tutarı içerisinde ilk sırada bulunmaktadır. Toplam yabancı sermayeli firma sayısı açısından da, Alman ve İngiliz firmalardan sonra, Hollandalı firmalar üçüncü sırada gelmektedir.

Bunlardan bazıları, onlarca yıldır Türkiye’de faaliyet gösteren Philips, Unilever, Shell ve ABN Amro gibi eski firmalardır. Son yıllarda Türkiye’de faaliyet göstermeye başlayan Hollandalı firmalar, daha çok, emlak ve inşaat sektörlerinde yatırım yapmıştır. Corio, Redevco ve Multi Turkmall gibi büyük Hollanda şirketleri ya yeni ticari projeler üstlenmekte ya da yerel firma ve gayrimenkulleri satın almaktadırlar. İnşaat ve pazarlama konularında uzmanlaşmış küçük ölçekli pek çok Hollanda firması, tatil yörelerindeki yerleşim projelerinde yoğun olarak faaliyet göstermektedir. Hollanda kökenli firmalar tarafından tercih edilen diğer alanlar ise şunlardır: Toptan ve perakende ticaret, turizm ve catering, nakliye ve haberleşme, makina sanayi, metal ve plastik işleme, tekstil ve hazır giyim, bilişim, yayıncılık ve eğitim sektörleri.

Toptan ve perakende ticaret alanında, hem C&A gibi tanınmış Hollanda perakende mağaza zincirleri, hem de ülke içi ve dışında farklı ürünlerin ticaretini yapan çok sayıda küçük firma bulunmaktadır. Turizm ve catering firmaları da emlak ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösterenler gibi, çoğunlukla turistik yörelerde yatırım yapmaktadır. Bu iki sektörde çalışan Hollanda kökenli firmalar, genellikle Antalya, Aydın ve Muğla civarında yatırım yapmış bulunmaktadır.

Türkiye, geniş tüketici altyapısı ve Hollanda ile Avrupa'daki iç piyasalara hizmet verebilecek kalifiye teknik personele sahip olması nedeniyle, telekomünikasyon ve bilişim sektörlerinde de Hollandalı yatırımcıların büyük ilgisini çekmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren GreenCat, TopTel ve BitBrains gibi Hollandalı firmalar da Türkiye'de yatırım yapmış bulunmaktadır.

4. HOLLANDA'NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 9. Türkiye'nin Hollanda'ya Yaş Meyve Sebze İhracatı 2016-2017

ÜRÜN GRUPLARI	2016		2017		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
KİRAZ.VİŞNE	3.788.304	16.327.525	2.557.892	12.060.499	-32%	-26%
DOMATES	5.356.522	4.384.205	8.387.418	8.626.661	57%	97%
BİBER	5.141.201	6.677.943	5.923.254	7.372.367	15%	10%
İNCİR	1.404.122	3.460.647	1.850.715	5.461.375	32%	58%
GREYFURT	10.988.570	5.717.928	8.550.141	4.497.045	-22%	-21%
NAR	4.635.838	3.784.404	3.512.101	2.990.075	-24%	-21%
LİMON	5.221.686	3.972.572	2.587.645	2.435.377	-50%	-39%
ÜZÜM	2.037.046	1.743.300	2.505.823	2.404.606	23%	38%
MANDARİN	5.502.279	2.822.790	4.104.401	2.193.673	-25%	-22%
AYVA	959.121	933.042	976.706	947.516	2%	2%
KABAK	572.866	498.980	691.262	719.323	21%	44%
PATLICAN	457.247	453.463	680.951	687.390	49%	52%
HIYAR.KORNIŞON	651.278	662.196	562.330	617.387	-14%	-7%
KAVUN	484.711	341.955	659.112	456.739	36%	34%
ERİK	153.643	341.403	242.666	436.300	58%	28%
KAYISI	110.943	197.070	184.699	355.687	66%	80%
ÇAY	142.620	486.351	50.121	255.579	-65%	-47%
ARMUT	181.451	200.747	246.530	251.121	36%	25%
PORTAKAL	1.649.983	711.781	367.342	191.867	-78%	-73%
KESTANE	43.911	151.548	35.418	155.970	-19%	3%
LAHANA	118.273	78.347	234.747	129.050	98%	65%
HURMA	107.687	314.486	58.660	125.732	-46%	-60%
DİĞER TAZE MEYVELER	37.822	73.720	62.533	125.477	65%	70%
ŞEFTALİ	44.079	45.830	125.537	124.145	185%	171%
MARUL.HİNDİBA		0	74.790	78.841		
KARPUZ	285.295	128.509	187.385	62.525	-34%	-51%
DİĞER SEBZELER	62.004	109.546	45.955	59.625	-26%	-46%

MAYDANOZ	956	2.466	21.088	58.698	2.105%	2.281%
MANTAR	4.810	108.491	2.782	54.400	-42%	-50%
HAVUÇ.TURP	64.258	46.249	78.908	47.935	23%	4%
DİĞER BAKLAGİLLER	11.855	20.381	27.620	39.006	133%	91%
ELMA		0	41.472	38.417		
SOĞAN.ŞALOT	82.816	46.694	64.100	37.482	-23%	-20%
FASULYE	17.964	23.271	24.093	35.566	34%	53%
ISPANAK	5.100	6.049	22.783	30.879	347%	410%
PIRASA	42.080	39.818	15.247	9.006	-64%	-77%
KARNABAHAAR		0	5.940	3.476		
PATATES	44.200	13.608		0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	50.412.542	54.927.316	45.770.166	54.176.822	-9%	-1%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (ÜİB)

2016 yılında Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörünün Hollanda'ya ihracatı 54,9 milyon dolar, 2017 yılında değer bazında %-1 düşüşle 54,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 9).

Tablo 10. UYMSİB'nin Hollanda'ya Yaş Meyve Sebze İhracatı 2016-2017

	2016		2017		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
KİRAZ.VİŞNE	3.442.440	15.110.620	2.145.480	10.671.903	-38%	-29%
İNCİR	927.997	2.196.118	1.225.894	3.719.374	32%	69%
SİYAH ZEYTİN	389.964	1.142.172	498.521	1.471.222	28%	29%
DOMATES	38.850	34.668	689.023	834.167	1.674%	2.306%
NAR	514.713	346.266	552.737	422.082	7%	22%
AYVA	264.153	234.147	249.988	227.895	-5%	-3%
BİBER	63.351	86.644	78.737	112.783	24%	30%
ÜZÜM	176.480	120.912	133.020	101.224	-25%	-16%
ARMUT	52.526	52.386	105.583	100.062	101%	91%
YEŞİL ZEYTİN	20.403	49.741	15.189	43.702	-26%	-12%
ŞEFTALİ	23.660	19.170	33.025	30.095	40%	57%
PORTAKAL	0	0	45.020	28.952		
GREYFURT	0	0	40.900	23.024		
MANDARİN	0	0	32.880	20.362		
ERİK	0	0	20.200	11.184		
KABAK	11.224	9.791	9.173	7.406	-18%	-24%
LİMON	0	0	5.000	3.983		
DİĞER SEBZELER	0	0	450	1.190		
LAHANA	0	0	1.970	1.079		
KAVUN	5.457	3.585	0	0	-100%	-100%
KAYISI	37.570	32.365	0	0	-100%	-100%
DİĞER BAKLAGİLLER	400	777	0	0	-100%	-100%
FASULYE	890	1.316	0	0	-100%	-100%
HIYAR.KORNIŞON	4.841	5.667	0	0	-100%	-100%
PATLICAN	5.635	6.897	0	0	-100%	-100%
PIRASA	40.480	39.016	0	0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	6.021.034	19.492.256	5.882.789	17.831.690	-2%	-9%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (ÜİB)

UYMSİB'nin Hollanda'ya ihracatı 2016 yılında 19,4 milyon dolar, 2017 yılında değer bazında %-9 oranında düşüşle 17,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. (Tablo 10). Hollanda UYMSİB 2017 yılı ihracatında değer bazında sıralamaya göre 2. sırada yer almaktadır.

Tablo 11. Hollanda'nın Ürün Grubu Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2015	2016	2017
80610	Taze Üzümler	631.752	648.424	870.653
80390	Taze/kurutulmuş Muzlar	266.017	354.267	756.032
80440	Taze/Kurutulmuş Avokadolar	308.602	479.924	723.077
80510	Taze/Kurutulmuş Portakallar	355.717	358.413	465.594
70200	Taze/Dondurulmuş Domatesler	306.239	306.797	355.290
70190	Taze/Dondurulmuş Patatesler	270.533	310.776	319.759
80810	Taze Elmalar	227.724	220.545	296.405
80550	Taze/Kurutulmuş Limonlar	202.592	302.263	296.199
80450	Taze/Kurutulmuş Mangolar	236.885	249.658	277.121
81040	Yaban mersini ve yaban mersinin diğer kültür cinsleri	164.780	219.920	268.596
80540	Taze/Kurutulmuş Greyfurt (pomelolar dahil)	102.320	116.199	254.717
81090	Diğerleri	164.110	207.113	252.241
80430	Ananas	150.018	170.308	239.955
70960	Biberler- Capsicum veya Pimenta cinsi meyveler	197.453	213.043	210.574
80719	Diğerleri	161.645	167.823	194.162
80830	Armut	116.707	120.995	169.912
70999	Diğerleri (salatalık sebzeler marul.hindiba hariç)	105.337	138.983	163.274
81050	Kivi	111.654	109.953	144.813
70700	Hıyarlar ve Kornişonlar	119.983	131.940	132.080
81020	Ahududu, böğürtlen, dut, loganberiler	112.269	102.489	123.351
70820	Fasulye (Kabuklu veya Kabuksuz)	94.328	104.583	113.954
70310	Soğanlar ve şalotlar (Taze veya Dondurulmuş)	96.595	98.340	108.156
80711	Karpuz	70.990	84.359	99.912
81010	Çilek	72.277	86.516	97.638
80522	Klemantin	0	0	94.201
70320	Sarımsaklar (Taze veya Dondurulmuş)	45.642	70.526	84.983
80930	Şeftali (nektarin dahil)	77.133	82.269	83.516
70519	Diğerleri (Hindiba)	79.981	77.756	80.668
80310	Taze/kurutulmuş Mu/Plantainler	65.971	75.685	75.332
70920	Kuşkonmazlar	61.472	64.010	73.660

80529	Diğerleri	0	0	71.559
70951	Agaricus cinsi mantarlar	59.975	66.630	69.621
80940	Erik ve çakal eriği	51.388	62.866	68.303
70993	Balkabağı, kabak, su kabağı	67.223	51.327	66.809
70490	Diğerleri - (Beyaz lahana ve kırmızı lahana)	56.492	60.874	60.274
70410	Karnabaharlar ve başlı brokoli	38.791	45.903	57.668
80521	Mandarinler (Tanjerin ve Satsumalar dahil)	0	0	51.408
70810	Bezelye (Kabuklu veya Kabuksuz)	51.220	52.334	49.456
70511	Baş Marul	16.828	23.446	49.063
70610	Havuçlar ve şalgamlar	41.407	46.296	41.771
80410	Hurma	24.993	31.482	38.050
70959	Diğerleri (Cücekız mantarı, kuzu mantarları, yer mantaları)	19.901	21.721	36.476
70110	Patates Tohumluk	30.240	31.843	31.928
70970	İspanak, Yeni Zelanda İspanağı ve bahçe ispanağı	24.501	24.429	31.675
80929	Taze Kiraz	29.427	28.291	28.264
70390	Pırasa ve diğer soğanımsı sebzeler	18.476	18.217	25.113
70420	Brüksel lahanası	11.057	12.270	25.007
70930	Patlıcanlar	19.974	18.583	23.041
80420	İncir	18.067	17.376	22.851
80720	Papaya	18.352	16.029	18.740
70690	Diğerleri (Kök kerevizi, bayır turbu, diğerleri)	17.140	14.629	17.965
70940	Yaprak Kerevizleri	14.142	13.895	14.055
80910	Taze Kayısı	10.421	9.922	8.393
80590	Diğerleri	4.505	4.186	5.858
70890	Diğer baklagiller (Kabuklu veya Kabuksuz)	2.719	4.106	5.327
81070	Trabzon hurması	7.225	3.820	4.516
81030	Siyah, beyaz veya kırmızı Frenk üzümü ve Bektaşi üzümü	2.807	2.835	4.224
80921	Vişne	817	4.012	3.490
70521	Başlı Hindiba	3.114	2.959	3.408
70991	Enginarlar	1.565	1.572	1.834
81060	Durian	949	1.506	1.558
80840	Ayva	1.097	828	1.162
	GENEL TOPLAM	5.641.539	6.368.064	8.364.692

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre, Hollanda'nın 6'lı GTİP bazında Toplam Yaş Meyve Sebze ithalatı 2015 yılında 5,6 milyar dolar olarak gerçekleşirken, 2016 yılında 6,3 ve 2017 yılında 8,3 milyar dolara ulaşmıştır (Tablo 11).

Tablo 12. Hollanda'nın Ülke Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD)

ÜLKE	2015	2016	2017
İspanya	979.528	1.025.103	1.223.011
Güney Afrika	537.830	586.608	945.517
Belçika	634.367	664.793	736.210
Almanya	568.504	651.604	709.471
Peru	356.548	410.943	586.237
Şili	328.692	383.760	542.108
Kosta Rika	189.209	254.324	386.242
Brezilya	266.525	280.825	345.976
Panama	43.381	88.469	251.996
Fransa	200.334	208.548	247.269
Fas	112.348	119.260	175.354
İtalya	137.850	153.722	172.580
Kolombiya	54.187	77.960	172.183
Mısır	110.235	137.870	165.832
Meksika	63.578	109.457	157.547
İsrail	92.453	92.670	139.929
Çin	63.620	82.224	121.119
Hindistan	45.420	91.768	115.094
Arjantin	78.816	117.962	111.056
Ekvador	44.611	44.438	85.218
Birleşik Krallık	83.758	74.874	80.810
Polonya	50.539	55.439	77.614
Yeni Zelanda	39.693	40.496	76.594
Kenya	45.985	57.455	71.980
Portekiz	65.460	45.939	64.427
Guatemala	21.775	29.998	54.952
Yunanistan	40.769	46.481	45.582
Türkiye	25.597	32.247	40.671
Zimbabve	25.955	27.461	38.905
Amerika Birleşik Devletleri	20.162	29.225	36.555
Honduras	23.582	24.855	36.139
Namibya	31.107	26.872	35.253
Dominik Cumhuriyeti	20.747	23.307	30.727
Senegal	23.930	26.673	28.083
Danimarka	21.832	22.679	21.869
Kore Cumhuriyeti	8.434	9.303	18.763
Uruguay	16.071	12.618	17.227
Viet Nam	8.518	10.094	15.636
İsveç	12.234	17.546	15.325
Fildişi Sahili	16.646	16.773	15.269
Gana	10.955	12.362	13.251
Tunus	6.431	7.552	10.643
Avusturya	8.810	9.030	10.031

Çek Cumhuriyeti	6.982	9.205	7.800
Tanzanya, Birleşik Cumhuriyeti	5.400	4.040	6.245
Macaristan	4.401	4.096	5.997
Slovenya	14.184	9.837	5.985
Tayland	4.066	4.653	5.964
Malezya	6.156	6.186	5.634
İrlanda	3.905	5.189	5.363
Litvanya	4.632	5.271	5.347
Finlandiya	2.474	2.544	4.649
Ukrayna	1.163	3.498	4.454
Burkina Faso	2.831	6.391	4.353
Lüksemburg	4.153	4.899	4.252
Svaziland	2.239	6.138	3.984
Surinam	3.432	3.726	3.922
Sırbistan	587	2.210	3.545
Avustralya	2.592	2.415	2.775
Uganda	2.430	2.489	2.695
Kanada	1.118	1.581	2.568
Romanya	2.606	3.151	2.521
Mali	6.643	4.940	2.331
Bulgaristan	1.584	1.489	2.119
Kıbrıs	3.059	4.209	2.067
Letonya	638	1.113	1.907
Ürdün	562	2.885	1.594
Slovakya	1.813	1.504	1.585
Malta	1.507	1.232	1.554
İran İslam Cumhuriyeti	1.778	1.856	1.473
Özel kategoriler	0	0	1.033
Endonezya	831	789	955
Suudi Arabistan	584	517	930
Mauritius	783	735	819
Japonya	221	419	778
Mozambik	180	421	775
Etiyopya	1.296	2.251	742
Hırvatistan	227	507	718
Estonya	372	412	687
Filipinler	363	373	671
Belarus	91	388	627
İsviçre	129	589	614
Nikaragua	1.291	1.044	586
Bolivya, Çokuluslu Devleti	1.504	2.551	574
Pakistan	227	465	475
Rusya Federasyonu	9	620	439
Sri Lanka	130	50	399
Bosna Hersek	155	619	398
Jamaika	11	106	388

Hong Kong, Çin	92	321	331
Makedonya, Eski Yugoslav Cumhuriyeti	216	348	314
Taipei, Çin	30	103	298
Lao Halk Demokratik Cumhuriyeti	416	718	252
Norveç	112	540	244
Lübnan	560	888	226
Arnavutluk	0	0	208
Birleşik Arap Emirlikleri	234	192	139
Filistin Devleti	22	151	129
Zambiya	0	280	99
Küba	59	241	98
İzlanda	1	25	87
Bangladeş	2	13	85
Gitmek	13	5	77
Libya Eyaleti	0	17	73
Gine	50	45	72
Irak	0	73	68
Singapur	4	27	44
Karadağ	0	5	17
Cezayir	0	0	16
Madagaskar	168	793	14
Kazakistan	1	4	12
Venezuela, Bolivarcı Cumhuriyeti	13	35	12
Gemi mağazaları ve bunkerler	0	0	10
Nijerya	9	7	7
Gabon	0	0	5
Kamerun	1	0	5
Gambiya	67	34	5
Ruanda	43	0	4
Trinidad ve Tobago	0	0	4
Moldova Cumhuriyeti	4	0	3
Kamboçya	106	14	2
Umman	76	362	2
Suriye Arap Cumhuriyeti	2	0	2
Ekvator Ginesi	0	0	1
Özbekistan	0	0	1
Makao, Çin	0	0	1
GENEL TOPLAM	5.641.539	6.368.064	8.364.692

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre Hollanda'nın 2017 yılında başlıca Yaş Meyve Sebze ithalatı yaptığı ülkeler; İspanya, Güney Afrika, Belçika, Almanya, Peru, Şili, Kosta Rika, Brezilya, Panama ve Fransa'dır. Türkiye, Hollanda'nın yaş meyve sebze ithalatı yaptığı ülkeler arasında 28. Sırada yer almaktadır **(Tablo 12)**.

5. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Hollandalılar planlı ve çok önceden belirlenmiş programları dahilinde çalışmalarını ile bilinmektedir. Bu nedenle de randevuları çok önceden, hatta aylar öncesinden almak ve randevu saatlerine uymak önem taşımaktadır. Birkaç gün öncesinden, hatta birkaç hafta öncesinden bir firma ya da kuruluştan randevu almak pek mümkün değildir. Bunun nedenlerinden birisi, yukarıda da belirtildiği gibi, Hollandalıların iş etiği ve kültürel özellikleri sonucu, bu konuda yayınlanan kitaplarda da belirtildiği üzere, planlı ve organize bir şekilde çalışma özellikleri olduğu bilinmektedir.

Hollanda'daki işyeri ve diğer kurumlarda iş bölümü tanımı detaylı bir şekilde yapılmış olup, firma ya da kurum içinde ilgili kişi hastalık ya da tatil nedeniyle ofiste olmadığı takdirde, kendisi dönene kadar ya da eğer varsa yerine bakacak kişiye ulaşana kadar epeyce vakit geçmektedir. Ayrıca, Hollanda iş yasalarına göre çalışanların hakları çok iyi güvence altına alınmış olup, hastalık veya diğer nedenlerle, çalışanların, haftalara, hatta aylara ulaşan izinler almaları sık karşılaşılan bir durumdur. Bu da, bir iş konusunda daha önce görüşülen bir kişiye ertesi gün veya uzun bir süre ulaşamamak ve işlerin aksaması anlamına gelmektedir.

Hollanda'nın AB ülkeleri içerisinde yaklaşık % 40'lık bir oranla part-time çalışan kişi sayısının en fazla olduğu ülke olması ve bu nedenle, bir iş konusunda görüşülmüş bir kişiye haftanın bir veya iki günü, ayrıca izin de almışsa üç veya daha fazla gün ulaşılamaması anlamına gelmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı, bazen bir firma ya da kuruluştan randevu alabilmek, haftalarca sürebilmektedir.

Çalışanların tatile çıkmaları, genelde Mayıs'ta başlayıp, Eylül ayı ortasına kadar sürmektedir. En fazla tatil yapılan aylar olan, Temmuz -Ağustos ayları arasında hem firmalarda hem de resmi kurumlarda çok az kişiye ulaşma imkanı vardır. Kasım ve Aralık ayları da, çalışanların, Noel ve yılbaşı tatilleri ile kendi izin günlerini birleştirip birkaç haftalık tatillere çıkma alışkanlıkları nedeniyle, randevu ayarlamak için çok uygun aylar değildir.

Hollandalılar iş görüşmeleri esnasında, çok fazla diğer konularda sohbet etme alışkanlığında olmayıp, doğrudan iş görüşmesine başlama eğiliminde olmaları, çok açık konuşmaları gibi özellikleri ile de bilinmektedirler. Sosyal statü ve maddi olanaklara ilişkin abartılı ve gösterişçi davranışlardan hoşlanmayıp, statü göstergesi her türlü davranıştan kendileri de kaçınmaktadır.

Hollandalıların, iş yapma kültürü konusunda daha fazla bilgiye aşağıdaki linkte bulunan, 'Business Negotiator -Netherlands' isimli pdf formatındaki dosyadan ulaşılabilir:

<http://www.hollandtrade.com/business-information/rules-and-regulations/business-behaviour-and-travel/>

Hollandalı firmalarla, çok iyi bir şekilde gözden geçirilerek imzalanmış yazılı sözleşmeler dahilinde ticaret yapmak; gerekirse bu konuda uzmanlaşmış danışmanlık firmalarından hizmet almak, ileride karşılaşılabilecek maddi kayıpların önüne geçecektir. Hollandalı bir firma ile yapılacak bir ihracat veya ithalat sözleşmesi sadece dayalı olduğu hukuki sistemi belirtmekle kalmayıp, aynı zamanda bir tahkim hükmü de içermelidir. Uluslararası Ticaret Odası ve ulusal ticaret odaları, bu tür tahkim kolaylıkları sağlamaktadır.

Bunun dışında Hollanda'da bağımsız tahkim hizmetleri sunan, Hollanda Tahkim Kuruluşu 'NAI' bulunmaktadır. Uluslararası alım satım sözleşmelerinde kullanılmak üzere önerilen bir madde şu şekilde olabilir: 'İşbu sözleşme veya bundan kaynaklanan başka sözleşmelerle ilgili bütün ihtilaflar, İstanbul Ticaret Odası Tahkim Kuruluşu veya Hollanda Tahkim Kuruluşu (NAI) kurallarına uygun olarak tahkim yoluyla kesin olarak çözümlenecektir.'

Para Kullanımı

1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde çıkartılan 195/2008 sayılı Kararname uyarınca, AB ülkelerine (Hollanda dahil) giriş ve çıkışlar esnasında 10.000 euroyu aşan miktardaki her türlü nakit para ve anılan kararnamenin 1.maddesi uyarınca nakit para olarak kabul edilen çek, senet vb. kıymetli evrakın Gümrük idaresine bildirilmesi gerekmekte olup , sözkonusu bildirim yapılmadığı takdirde, kontrollerde tespit edilen nakit para/kıymetli evrakın değerinin 10.000 Euroyu aşan kısmınının % 40'sine kadar varan miktarlarda cezai müeyyidenin, ayrıca nakit para/kıymetli evraka el konulmasının söz konusu olmaktadır.

Bu çerçevede, ağır cezai müeyyidelerle karşılaşılmasından vatandaşlarımızın Hollanda'ya (ve diğer AB ülkelerine) yapacakları seyahatler esnasında ve AB ülkelerinden ayrılırken yanlarında bulunduracakları nakit para ve kıymetli evrakla (başkasına devredilmesi önünde bir kısıtlama olmayan nama yazılı çekler dahil) ilgili beyan yükümlülüklerine riayet etme konusunda azami hassasiyet göstermelerinin yararlı olacaktır.

Konu hakkındaki ayrıntılı malumata Avrupa Komisyonu'nun aşağıdaki web adresinden erişilmesi mümkün bulunmaktadır.

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/cash_controls/index_en.htm

Pasaport ve Vize İşlemleri

Hollanda'ya iş nedeniyle gelecek olan işadamlarımızın, Ankara'daki Hollanda Büyükelçiliği ya da İstanbul'daki Hollanda Konsolosluğuna başvurarak, ticari vize almaları gerekmektedir. 2006 yılından beri vize konusunda randevu başvuruları, bu konuda Hollanda Büyükelçiliği adına çalışan özel bir şirkete yapılmaktadır.

Bu firma ile yapılan telefon görüşmesi ile alınan randevuyu takiben, Hollanda Büyükelçiliği ya da Hollanda Konsolosluğuna gidilerek vize başvurusu yapılmalıdır. Ticari vize alımı konusunda gerekli belgeler arasında, Hollandalı firmadan alınacak bir davet yazısı da talep edilmektedir.

Türk işadamları vize alımı konusunda pek çok sorunla karşılaşmaktadır. Bunların başında, vize işlemlerinin uzun zaman alması ve istenen belgelerin çokluğu; vize verilmeme nedeninin yazılı ya da sözlü olarak kendilerine bildirilmemesi gelmektedir. Diğerleri arasında, daha önce vize alınmış olmasına karşın, daha sonra yapılan bir başvuruda vize verilmemesi, grup halinde fuara katılan aynı şirket çalışanlarının bazılarının vize verilmemesi, kısa süreli vize verilmesi gibi sorunlar bulunmaktadır.

Diğer taraftan, az sayıda firma için geçerli olmasına karşın, olsa ticari vize alımının kolaylaştırılması amacıyla Hollanda Hükümeti tarafından 2008 yılında, 'Turuncu Halı' isimli bir uygulama başlatılmıştır. Bu uygulamadan yararlanabilecek olan kuruluş ve şirketler şunlardır: Hollanda menşeli kuruluş ya da şirketlerin şubeleri; Hollanda'daki bir kuruluş ya da şirketin kurucuları; Hollanda menşeli bir kuruluş ya da şirket ile en az iki yıl süreli işbirliği anlaşması olan Türk kuruluş ya da şirketleri ile Hollanda menşeli kuruluş ya da şirketler ile son iki yıl içinde gerçekleştirilen işbirliğini belgeleyen Türk kuruluş ya da şirketleri.

Turuncu Halı Uygulaması kapsamında vize müracaatı için gerekli belgeler de şunlardır:

- Şirket antetli kağıdı kullanılmış bir başvuru yazısı,
- Şirket hakkında genel bilgi;
- Seyahat esnasında yapılacak yol, konaklama ve diğer tüm masrafları şirketin üstlendiğini belirten bir teminat yazısı
- Şirketin uygunluk kriterlerini sağladığına dair belge;
- Ticaret sicil belgesi kaydı
- Seyahat edecek olan şirket çalışanlarının listesi
- Niyet mektubunu imzalama yetkisine sahip kişinin imza örneği ile üzerinde yetkili kişinin imzasının bulunduğu, kişiye ait pasaport ya da kimlik kartının fotokopisi (Örnek imzanın altı ayda bir güncellenmesi gerekmektedir).

Turuncu Halı Uygulamasının işadamlarımıza sağladığı kolaylıklar şu şekilde sıralanabilir: Hollanda'ya sıklıkla seyahat eden kişilerin, Büyükelçilik ya da Konsolosluğa şahsen başvurma zorunluluğunu kaldırmak; vize başvurusu gereği daha az belge istenmesi; vize

başvurusu ve gerekli belgelerin posta yoluyla iletilebilmesi; Hollanda'ya sık seyahat eden kişilere daha uzun süreli (beş yıla kadar) ve çok girişli vize verilmesi.

Başvuru kabul edildiği takdirde, Hollanda'ya seyahat edecek olan şirket çalışanlarının, vize başvuru formu; bir adet fotoğraf; şirketten alacakları niyet mektubu ve sigorta başlangıç belgesini Hollandalı yetkililere vermeleri ve vize ücretini yatırmaları gereklidir. Şirket, niyet mektuplarında, vizenin talebi için tercih edilen süre ile talebin gerekçesini belirtmelidir. Vize, başvuru sahibinin pasaportunun geçerlilik süresi ile önceki vize başvurularının sonucu dikkate alınarak en fazla beş yıla kadar verilmektedir.

Genelde resmi iş yerlerinde mesai süresi 09.00-12.00 ve 13.00-17.00 arasındır. Bankaların çoğu hafta içi 09.00-17.00 arası çalışmaktadır. Pazartesi günleri saat 10.00'da hatta 13.00'de açılan bankalar da vardır. Cumartesi günleri ise saat 10.00'dan 13.00'e veya 14.00'e kadar mesai yapan bankalar da bulunabilir.

Hollanda'da mağazaların çalışma saatleri şehirden şehire bazı farklılıklar göstermekle birlikte genelde hafta içi 9.00-17.00 arasındır. Pazartesi günleri çoğu mağaza saat 13.00'de açılmaktadır. Şehirlere göre akşam geç saatlere kadar alışveriş yapılabilecek günler, Perşembe veya Cuma günü olup, mağazalar haftada bir gün saat 21.00'e kadar açık kalmaktadır. Büyük şehirlerdeki mağazalar Pazar günleri de genellikle 12.00-18.00 arası açıktır. Küçük yerleşim yerlerinde ise sadece her ayın ilk Pazar günü alışveriş merkezleri açıktır.

Büyük süpermarketler, alışveriş akşamları hariç, hafta içi her akşam 20.00'ye kadar açıktır. Kalabalık bölgelerdeki süpermarketler Pazar günleri de açıktır.

Resmi Tatil Günleri:

Yılbaşı tatili (1 Ocak), Kutsal Cuma (29 Mart), Paskalya (1 Nisan), Kraliçe Günü (30 Nisan), Yükseliş Günü (9 Mayıs), Kutsal Pazartesi Yortusu (20 Mayıs), Noel Günü (25 Aralık), Noel hediyelerinin verildiği gün (26 Aralık).

Yerel Saat

Yerel Saat Türkiye'den bir saat geridedir.

Telefon Kodları

Uluslararası Telefon Kodu: 00- 31

KAYNAKLAR

1. Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri (www.uib.org.tr)
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.